

קדושים תהיו - צריצות תרבות ואיאה שיטת

אורי צוקר, רכז חברתי בישיבת 'פרי הארץ'

תעצמו רגע עיניים, תנסו לדמיין את החיים האמיתיים שלנו מתנהלים באימוג'י. צריכים דוגמאות? אחר מהחבריה החליט שהוא לא מגיע לפיצה בחדר עם כולם, וכל החבריה משתוללים מכעס. כמו באימוג'י אבל בלייב. אדומים מועם. סבתא של אחת הבנות נפטרה, וכולן נמרצות מבכי על הרצפה. אורגניל, בוכות כמו שלא בכד מעולם. או שמישהו סתם סיפר בדיחה נחמדה וכולם ממש בוכים מרוב צחוק. עכשיו תחזרו למציאות שלנו, עם עולם הרגשות הרגוע והסולידרי. מה אתם מעדיפים?

כמה אנשים באמת בוכים כשהם שולחים אימוג'י בוכה? כמה אנשים באמת מאוהבים בזה שהם שולחים לו אימוג'י עם לבבות בעיניים? כמה אנשים ששולחים אימוג'י בוכה מצחוק, בקושי חייבי במציאות?

עולם הרגשות שלנו הרבה יותר מורכב מסתם אימוג'י. אף אחד לא אוהב כל הזמן עם לבבות בעיניים, הקשר הזה יותר עדין ועמוק מהתאהבות חסרת מעצורים. אף אחד לא מתפוצץ מכעס כל פעם שקורה לו משהו לא נעים, ברוב הפעמים זה בעיקר מתסכל, לא יותר מזה. גם כשקורה משהו מצער ונצטק לנו הלב, אנחנו בדרך כלל לא פורעים בכבי מטלטל.

אז מה גורם לנו להשתמש בהם כל כך הרבה? למה לא לבטא רגשות בצורה עדינה ואמיתית? בעצם, הכי קל זה לשלוח אימוג'י. זה חוסך ממני את הצורך להתמודד עם עולם הרגשות המורכב שלי, זה שאי אפשר לבטא אותו במילים. הרי כשמישהו נפטר ואני צריך להתנסח במילים, זה מסוכן ומורכב. לכתוב סתם "מן השמים תנחמוני" או "שלא תרעו עוד צער" זה לאקוני מדי, אני רוצה שזה שיושב בצד השני ירגיש שבאמת אכפת לי ממנו. מצד שני, להשקיע עכשיו זמן ומאמץ נפשי בלסגנן הודעה שמבטאת מטען של רגשות, נופל עלי כבד. עכשיו חסכתי לעצמי כאב ראש, אני שולח אימוג'י בוכה וסוגר את הסיפור. גם לא הייתי צריך להרגיש באמת, וגם הוא מבין שאני ממש עצוב, מה זה עצוב, מתפרק מבכי ממש.

אבל בעצם כולנו יודעים שהכל אשליה אחת גדולה, מתחמרים לעולם לא קיים של רגשות לא אמיתיים. מרמים אחד את השני, וגם קצת את עצמנו. ועוד יותר גרוע זה, שביחד עם השימוש באימוג'י, אנחנו מאבדים עוד משהו קריטי, את עולם הרגשות שלנו. פתאום אוהב שטקה כבר לא כל כך מברבת אלינו, רק כזאת שהיא עם לבבות בעיניים. אנחנו מפסיקים לחזק בעדינות, או סתם לחייך. אנחנו מפסיקים להצטער בעדינות, להיות מתוסכלים בעדינות, ועוד אין סוף רגשות עדינים, פשוט כי אין לזה אימוג'י.

חלק מהחיים אמיתיים ובריאיים, זו היכולת לא לבטא את הכל, לא להוציא הכל החוצה. לתת לדברים עדינים ופנימיים לצמוח בתוכנו, ולהעביר אותם הלאה דרך הלב ולא דרך המסך.

פשוט להרגיש.

פשוט להרגיש.

פשוט להרגיש.

קדושים תהיו - הוו פרושים מן העריות ומן העבירה, שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה, לשון רש"י. אבל בתורת כהנים ראיתי סתם, פרושים תהיו. וכן שנו שם: והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני, כשם שאני קדוש כך אתם תהיו קדושים, כשם שאני פרוש כך אתם תהיו פרושים. ולפי דעתי אין הפרישות הזו לפרוש מן העריות כדברי הרב, אבל הפרישות היא המזכרת בכל מקום בתלמוד, שבעליה נקראים פרושים. והענין כי התורה הזהירה בעריות ובמאכלים האסורים והתירה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והיין, א"כ ימצא בעל התאווה מקום להיות שטוף בזמת אשתו או נשיו הרבות, ולהיות בסובאי יין בזוללי בשר למו, וידבר כרצונו בכל הנבלות, שלא הוזכר איסור זה בתורה, והנה יהיה נבל ברשות התורה: (רמב"ן לפרשת קדושים)

הגמרא במסכת בבא בתרא דף נ"ז דורשת פסוק בספר ישעיהו המדבר בשבח הצדיק, ומתאר את תכונותיו: "ויוצא עינו מראות ברע" (ישעיהו לג, טו) א"ר חייא בר אבא- זה שאין מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה (שתוך כדי עיסוק בכיבוס, שהיו מכבסות בנהר, מתגלות רגליהן). הכי דמי (מה הסיטואציה שאותה הפסוק משבח?) אי דאיכא דרכא אחריתא- רשע הוא! (אם יש לאותו אחד שעבר שם דרך אחרת ללכת בה בלי שיראה, והלך שם- נקרא רשע בכך שהלך בדרך זו) אי דליכא דרכא אחריתא- אנוס הוא! (אם אין לו ברירה וצריך ללכת שם, אז הוא אנוס אם רואה, ולמה הפסוק מצריך אותו לעצום עיניו? אלא) לעולם דליכא דרכא אחריתא ואפ"ה מיבעי ליה למינס נפשיה (אלא הפסוק מדבר על מקרה שאכן אין לו דרך אחרת ומשבח את מי שמצליח להסיר עיניו ולא לראות).

"בשולי הלימודים בישיבה (לפני כארבעים שנה), השתתפתי בשיעורים במסגרת המכון להוראת מורים, שהתקיים אחת לשבוע במוסד הרב קוק. באחד הימים, הזדמן למכון, ד"ר עציון הלוי, שכונה "זקן המורים של החינוך הדתי" והתבקש לשאת דברים.

כתלמידי מרכז הרב, התייחסנו להופעתו של ד"ר עציון בביטול מה, ותהינו מה יש לזקן מופלג זה, האמון על שיטת החינוך הדתי הישן של ה'מזרחי' לחדש לנו. והנה פתח ד"ר עציון בפרשת קדושים שחלה באותם ימים וקרא את דברי הרמב"ן על 'קדושים תהיו'. לאחר שסיים, הניח את החומש ושאל אותנו: "ובכן לדעת הרמב"ן - יש או אין 'נבל ברשות התורה'? לרגע נשתררה דממה בכתה, ואחד מבחירי התלמידים אמר בהיסוס: "נדמה לי שהרמב"ן עצמו הוא זה שטבע ביטוי זה ואין לו מקור בדברי חז"ל". "אכן כנים דבריך" - אמר ד"ר עציון אך אין בהם תשובה לשאלתי "האם יש או אין נבל ברשות התורה?"

משלא ענינו, הישיר אלינו ד"ר עציון מבט ואמר: העולם נוהג לומר שיש נבל ברשות התורה, וביטוי זה שמקורו ברמב"ן הפך לניב עממי מפורסם. אבל האמת היא שמה שאומר הרמב"ן זהו היפוכו של דבר! לדעת הרמב"ן לא יכול להיות נבל ברשות התורה, ומי שנוהג בדרך נבלה וגסות רוח, גם אם נדמה לו שהוא 'מכוסה' מבחינה פורמלית, הרי הוא עובר על הצו 'קדושים תהיו' - ואין בתורה כל היתר לכך.

כך - לנגד עינינו המשתאות - סיים ד"ר עציון את שיעורו הקצר, וחתם במילים שלא אשכח לעולם: "זכרו זאת כל חייכם - בחורים צעירים. אין נבל ברשות התורה ועל כן 'קדושים תהיו' - ואל תחפשו היתרים!"

הרב חנן פורת זצ"ל